

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
SERVICIUL NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI EXAMINARE
BACALAUREAT 2007

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA LATINĂ

1. STATUTUL DISCIPLINEI

În conformitate cu prevederile actualei Legi a învățământului, absolvenții claselor de liceu vor susține examenul de limba latină, cu următoarea structură:

- proba scrisă, ca probă la alegere;
- competențele de evaluat, conținuturile și tipurile de itemi (subiecte) vor respecta noile programe care descongesează conținuturile lingvistice în favoarea studiului literaturii latine.

Testele sunt elaborate în funcție de numărul de ore săptămânal, din trunchiul comun:

2 ore/săptămână - pentru liceele teoretice, la clasele a XI-a și a XII-a;

Candidații, care studiază limba latină în clasele IX - XII vor fi evaluați pe baza unor texte necunoscute - nestudiate la clasă -, din opera **Bellum Gallicum**, a autorului latin Gaius Iulius Caesar, pentru a se verifica achizițiile lingvistice, abilitățile de traducere a unui text din limba latină în limba română (maximum o frază formată din 5 propoziții).

În partea a doua a probei elevii vor redacta un eseu și vor rezolva un test grilă. În felul acesta, candidații vor valorifica, corect și pertinent, informațiile istorice și literare din operele reprezentative ale celor mai importanți scriitori latini.

2.COMPETENȚE DE EVALUAT ȘI CONȚINUTURI

2.1 Pentru a se evalua nivelul de receptare și analiză a unei varietăți de fenomene lingvistice prezente în opera **Bellum Gallicum**, elevilor li se vor solicita:

- să descopere, prin raportare la context și cu ajutorul dicționarului, semnificația unităților lexicale din sfera istoriei;
- să analizeze părțile de vorbire;
- să identifice valoarea sintactică a părților de propoziție, a relațiilor sintactice de tip complex la nivelul frazei.

2.2 Elevii vor aborda textul literar, în primul rând, din punct de vedere ideatic, (avându-se în vedere fragmentele, în original, studiate la clasă și operele în traducere, conform bibliografiei) și vor demonstra că sunt capabili :

- să sesizeze unele aspecte socio-politice caracteristice perioadei cuprinse între secolul I a. Chr. și secolul I p. Christum și să identifice rolul personalităților politice și militare (Caesar, Cicero, Titus Livius, Tacitus);
- să identifice modelele antice ale unor genuri și specii;
- să recunoască mărcile estetice ale unor genuri și specii:
 - discursul/oratio (Cicero);
 - minitratatul moral (Cicero);
 - analele și istoria națională (Titus Livius, Tacitus);
 - epopeea (Vergilius);
 - satira (Horatius);

- elegia (Catullus, Horatius, Ovidius);
- oda (Horatius);
- poemul mitologic (Ovidius);
- romanul (Petronius).
- să identifice elementele definitorii pentru arta discursului și a portretului (Cicero, T. Livius, Tacitus);
- să delimiteze realitatea de ficțiune în romanul latin (Petronius);
- să demonstreze valoarea de model a capodoperelor poeziei latine (Vergilius, Horatius, Ovidius);
- să identifice influențele de doctrină literară asupra evoluției literaturii universale (Horatius-Boileau);
- să identifice trăsăturile specifice unui univers poetic singular în lirica latină (Catullus);
- să recunoască teme și motive poetice din poezia clasică latină (Vergilius, Horatius, Ovidius);
- să identifice și să compare unele elemente de mentalitate și de morală practică, specifice Romei antice, în poezia satirică latină (Horatius);

2.3 CONȚINUTURI

A. Morfosintaxă

Substantivul

- gen, număr, caz
- declinările I-V

Adjectivul

- clasificare
- gradele de comparație

Pronumele

- pronumele personal, reflexiv, posesiv, relativ-interogativ, demonstrativ,

Numeralul

- cardinal, ordinal

Verbul

- verbe regulate, diateza activă și pasivă;
- verbe neregulate: esse și compușii; ire și compușii; ferre și compușii; fieri, velle.

Noțiuni de sintaxă a propoziției și a frazei

Valorile fundamentale ale cazurilor.

Propoziții principale/secundare, regente/subordonate

Subordonatele relative, participiale relative și absolute, complete, circumstanțiale.

Consecutio temporum

Gerunzialele și gerundivalele

Stil direct și indirect.

B. Reprezentanți ai prozei și poeziei latine din secolul I a.Chr. până în secolul I p. Chr. și operele acestora:

1. Marcus Tullius Cicero - Catilinare (In Catilinam, I), Despre prietenie (De amicitia);
2. Titus Livius - De la întemeierea Romei (Ab Urbe condita)**;

3. Catullus- Poezii (Carmina)**;
4. Publius Vergilius Maro-- Eneida (Aeneis);
5. Quintus Horatius Flaccus - Ode (Carmina), Satire (Sermones) Arta poetică (Epistulae ad Pisones)**;
6. Publius Ovidius Naso- Metamorfoze (Metamorphoses), Tristele (Tristia), Ponticele (Epistulae ex Ponto)**;
7. Titus Petronius Niger - Satyricon;
8. Publius Cornelius Tacitus - Anale (Annales)**.

**Textele din manualele aprobate

Testul grilă evaluează cunoștințe fundamentale de cultură greco-latină, cu referire la operele autorilor studiați și contextul socio-politic.

Textele în original, însoțite de traducerea literară, vor fi valorificate într-un eseu semistructurat; în acest mod candidații vor identifica teme, motive din literatura greco-latină și trăsăturile specifice stilurilor diferiților scriitori și poeți latini.

2.4 BIBLIOGRAFIE

CICERO, M.T.-Opere alese, vol. I, III, Editura Univers, București, 1973;
LIVIUS, Titus - Ab Urbe condita (De la întemeierea Romei), vol. I-II, Editura Minerva, București, 1976, traducere de Paul Popescu Găleşanu;
CATULLUS, C.V. - Poezii, Editura pentru Literatură Universală, București, 1969;
VERGILIUS, P. M.- Eneida, Editura Univers, București, 1980, traducere de G.Coșbuc;
Eneida, Editura Tineretului, Lyceum, București, 1964, traducere E. Lovinescu;
HORATIUS, Q.F - Opera omnia, vol. I-II, Editura Univers, București, 1980 (ediție bilingvă);
OVIDIUS, P. N. - Metamorfoze, Cluj, 1972, traducere de David Popescu; Tristele și Ponticele, Editura pentru Literatură, București, 1966; Scrisori din exil (Tristele și Ponticele), ediția a II-a, Editura Univers, 1972;
PETRONIUS, T. N.- Satyricon în volumul Seneca-Petronius, Editura pentru Literatură, 1967, traducere de E. Cizek(și alte ediții);
TACITUS, P.C.- Anale, Editura Humanitas, București, 1995, traducere Gh. Guțu.

3. PRECIZĂRI

3.1 Timp de lucru - 3 ore; se permite utilizarea dicționarului latin-român.

3.2 Gradul de dificultate în rezolvarea subiectelor va fi în funcție de numărul de ore de studiu săptămânal (2 ore, cls a XI-a și 2 ore, cls. a XII-a).

3.3 Prezentă programă pentru bacalaureat a fost elaborată pe baza O.M.E.C. 3540 din 02. 04. 1999, clasa a IX-a. Programele pentru clasele a X-a - XII-a au fost aprobate prin OMEC, nr.5086 din 15. 12. 1999 și modificate prin ordinul nr. 3915 din 31. 05. 2001.

3.4 Se vor utiliza manualele de **Limba latină** aprobate de M.Ed.C., după care au studiat candidații în ultimii 4 ani.

Notă: Pregătirea candidaților și elaborarea subiectelor pentru examenul de bacalaureat 2007 se vor realiza în conformitate cu prevederile prezentei programe de bacalaureat și a programelor școlare în vigoare. Manualul școlar este doar unul dintre suporturile didactice utilizate de profesori și de elevi în predare-învățare, conținutul acestuia fiind valorificat în funcție de

specificările din prezenta programă de bacalaureat și din programa școlară corespunzătoare filierei / profilului / specializării.